

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.8.2016
COM(2016) 521 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Rady (ES) č. 428/2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Rady (ES) č. 428/2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití

1. ÚVOD

Ustanovení čl. 23 odst. 3 nařízení (ES) č. 428/2009 vyzývá Komisi, aby Evropskému parlamentu každoročně předkládala zprávu o činnosti, šetřeních a konzultacích Koordinační skupiny pro dvojí užití (dále jen „DUCG“). Dále sdělení Komise (COM(2014) 244) uznává, že zveřejnění zpráv a informací o kontrolách, které nemají citlivou povahu, by mohlo být důležitým krokem k větší transparentnosti a ke zlepšení v dodržování předpisů podniky a jejich schopnosti provádět kontroly. Tato zpráva, vypracovaná Komisí a DUCG na základě přispění členských států¹, poskytuje informace o provádění nařízení v roce 2015 a obsahuje souhrnné údaje o kontrole vývozu za rok 2015.

2. VÝVOJ RÁMCE POLITIKY A REGULAČNÍHO RÁMCE

2.1 Přezkum politiky kontroly vývozu

V návaznosti na přijetí sdělení (COM(2014) 244) ze dne 24. dubna 2014 zahájila Komise posouzení dopadů s cílem vyhodnotit náklady a přínosy spojené s různými možnostmi přezkumu a určit nejvhodnější regulační a neregulační opatření (http://ec.europa.eu/smartregulation/impact/planned_ia/docs/2013_trade_015_duxc_en.pdf). Komise zadala externímu konzultantovi² zakázku, aby od prosince 2014 do října 2015 provedl projekt shromažďování údajů za účelem podpory posouzení dopadů prostřednictvím vypracování metodiky pro shromažďování a analýzu údajů a informací o odvětví zboží dvojího užití a ekonomických a sociálních dopadech kontrol, souvisejících problémech a příslušných opatřeních přezkumu. Souběžně Komise od 15. července do 15. října 2015 uspořádala on-line veřejnou konzultaci, aby shromáždila příspěvky zúčastněných subjektů a veřejnosti, pokud jde o cíle a možnosti přezkumu a jejich pravděpodobný dopad na politiku EU ohledně kontroly vývozu. Výsledky konzultace jsou shrnuty na této internetové adrese: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/november/tradoc_154003.pdf.

¹ O obchodu se zbožím dvojího užití veřejně informují i některé příslušné orgány.

² Projekt realizoval Stockholmský mezinárodní ústav pro výzkum míru (SIPRI) společně se společností Ecorys.

Komise dále vedla cílené konzultace a komunikovala s klíčovými zúčastněnými subjekty. Konzultovala s Pracovní skupinou Rady pro zboží dvojího užití a poskytovala aktuální informace o projektu shromažďování údajů i o probíhajícím posuzování dopadů. Přezkum politiky ohledně kontroly vývozu byl rovněž několikrát na pořadu jednání Evropského parlamentu, např. společného zasedání Podvýboru pro lidská práva (DROI) a Výboru pro mezinárodní obchod (INTA) dne 23. dubna 2015, které se soustředilo na dopad intrusivních a sledovacích systémů na lidská práva ve třetích zemích, a semináře o kontrolách vývozu zboží dvojího užití pořádaného výborem INTA a Podvýborem pro bezpečnost a obranu (SEDE) dne 15. června 2015. Kontroly vývozu byly také předmětem řady parlamentních otázek ve výboru INTA i na plenárním zasedání dne 5. října 2015. Za účelem výměny názorů s odvětvím a zúčastněnými subjekty občanské společnosti se dne 7. prosince 2015 uskutečnilo Fórum pro kontrolu vývozu, pořádané společně s lucemburským předsednictvím EU. Zpráva fóra je k dispozici na internetové adrese http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/december/tradoc_154041.pdf.

2.2 Změny nařízení (ES) č. 428/2009

Nařízení Rady (ES) č. 428/2009 bylo ve vykazovaném období změněno jednou: nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2420/2015³ ze dne 12. října 2015 byl aktualizován kontrolní seznam EU v příloze I nařízení a byly do něj začleněny změny dohodnuté v mnohostranných režimech pro kontrolu vývozu v roce 2014. V kontrolním seznamu EU pro rok 2015 je tak obsaženo více než 100 změn, z nichž většina vyplývá z Wassenaarského ujednání a Režimu kontroly raketových technologií. Tyto změny se týkají zejména kontroly obráběcích strojů, technologie letecké elektroniky, systémů skládání křídel letadel, vybavení pro kosmické lodě a civilních bezpilotních vzdušných prostředků, jakož i vyjmutí určitých produktů na zajištění bezpečnosti informací šifrováním. V souladu se změnami v příloze I byly aktualizovány také přílohy II a IV nařízení. Nový aktualizovaný a konsolidovaný kontrolní seznam EU začal platit dne 25. prosince 2015, což umožňuje EU dostát svým mezinárodním závazkům v souvislosti s kontrolami vývozu a pomůže vývozcům v EU v případech, v nichž byly kontrolní parametry zmírněny⁴.

2.3 Vnitrostátní prováděcí opatření

Nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, předpokládá se ale, že by členské státy měly přijmout opatření k provedení některých ustanovení ve svém vnitrostátním právu a že informace o těchto opatřeních by měly být zveřejněny v *Úředním věstníku Evropské unie*. V Úředním věstníku byla dne 13. února 2015⁵ zveřejněna informační poznámka poskytující přehled opatření přijatých členskými státy, včetně rozšíření kontrol zprostředkování a tranzitu, rozšíření kontrol na zboží neuvedené na seznamu z důvodů veřejné bezpečnosti a ochrany lidských práv, zavedení národních všeobecných vývozních povolení, uplatňování kontrol přepravy uvnitř EU na zboží neuvedené na seznamu, jakož i informace týkající se vnitrostátních orgánů provádějících kontrolu vývozu.

³ Úř. věst. L 340, 24.12.2015, s. 1.

⁴ Oprava nařízení č. 2420/2015 byla zveřejněna v Úř. věst. L 60, 5.3.2016, s. 93 ([http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2420R\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2420R(01)&from=EN)).

⁵ Úř. věst. C 51, 13.2.2015, s. 8.

3. ČINNOST KOORDINAČNÍ SKUPINY PRO DVOJÍ UŽITÍ

Článkem 23 nařízení se zřizuje DUCG, v níž se scházejí odborníci z Komise a členských států, aby zkoumali jakoukoli otázku týkající se uplatňování kontrol vývozu za účelem zvýšení jejich jednotnosti a účinnosti v celé EU.

3.1 Konzultace k otázkám provádění

Ve vykazovaném období představovala DUCG fórum pro konzultace k řadě aktuálních otázek týkajících se provádění nařízení. DUCG uspořádala sedm zasedání a jednala o konkrétních otázkách kontrol, jako je výklad slovního spojení „speciálně určená součást“, požadavek předkládat osvědčení T5 celnímu úřadu výstupu vyváženého zboží, kontrola invertorů, použití definice „vývozce“ na „další prodejce“, uplatňování kontrol tranzitu podle nařízení o zboží dvojího užití a kontrola výzkumu dvojího užití.

DUCG provedla technickou výměnu informací o provádění vnitrostátních opatření a připravila aktualizaci informační poznámky o vnitrostátních opatřeních pro zveřejnění v Úředním věstníku (viz výše).

DUCG přezkoumala metodiku a přístup, pokud jde o výměnu údajů, a uskutečnila komplexní shromažďování údajů o udělování licencí (za rok 2014), aby zvýšila výměnu informací mezi členskými státy a veřejnou transparentnost ohledně kontrol vývozu zboží dvojího užití v EU. DUCG také spolupracovala na „projektu shromažďování údajů“ prováděném Stockholmským mezinárodním ústavem pro výzkum míru (SIPRI) a společností Ecorys, aby podpořila posouzení dopadů pro přezkum politiky kontroly vývozu.

DUCG sledovala činnost technické podskupiny, kterou vytvořila společně s celními správami a která zkoumá možné sbližování programů „oprávněných hospodářských subjektů“ s „interními programy dodržování právních norem“ týkajících se kontroly vývozu. DUCG schválila závěry technické podskupiny, zejména pokud jde o vypracování společných pokynů pro celounijní normy pro vnitropodnikové programy pro kontrolu vývozu (ICP) a posílení spolupráce mezi celními orgány a orgány provádějícími kontrolu vývozu.

DUCG sledovala činnost „Expertní skupiny pro sledovací technologie“ (dále jen „STEG“), v níž se scházejí odborníci z členských států a Komise, aby projednávali otázky týkající se kontroly kybernetických sledovacích technologií a vyměňovali si informace o příslušném vývoji. Skupina STEG vyhodnotila vývoj, pokud jde o provádění a technické parametry kontrol, a její členové si vyměnili názory na vnitrostátní, evropské a mnohostranné přístupy ke kontrolám i jejich možný vliv na lidská práva a bezpečnost EU a jejích občanů. STEG také uspořádala schůzky se zúčastněnými subjekty z odvětví, akademické obce a dalších organizací občanské společnosti.

3.2 Technická podpora pro přípravu aktualizací kontrolního seznamu EU

DUCG vedla odborné konzultace na podporu přípravy nařízení Komise v přenesené pravomoci, kterým se aktualizuje kontrolní seznam EU. Při příležitosti zvláštního zasedání DUCG sdíleli národní odborníci s příslušnými orgány technické odborné znalosti, přičemž zdůraznili nejdůležitější změny kontrolního seznamu, a zúčastnili se společných školení.

3.3 Zásady EU týkající se kontrol vývozu zboží dvojího užití

DUCG zahájila přípravné práce na zásadách EU na podporu strukturované výměny informací a konzultací mezi členskými státy, pokud jde o použití poznámky 3 v kategorii 5 v části 2 přílohy I nařízení (ES) č. 428/2009 – „Poznámka k šifrování“ – a pokud jde o definici „vývozce“ v situacích, kdy je zapojen další prodejce.

3.4 Výměna informací mezi příslušnými orgány

DUCG nadále podporovala další rozvoj elektronického systému informací o zboží dvojího užití (DUeS), bezpečného a zašifrovaného elektronického systému, který Komise poskytuje pro účinnou výměnu informací mezi orgány pro kontrolu vývozu a Komisí. DUCG zavedla v DUeS nové funkce a zlepšení, zejména na podporu posílené výměny informací týkajících se mimo jiné zamítavých rozhodnutí vydaných na základě článků 2 a 2a nařízení (EU) č. 833/2014⁶ (sankce EU vůči Ruské federaci) a převodů nehmotných technologií. V prosinci 2015 byla také zavedena nová, bezpečnější funkce pro přístup uživatelů a jeho řízení. Důležité je, že v DUeS byla v říjnu 2015 vytvořena nová sekce na podporu výměny informací o zamítavých rozhodnutích vydaných na základě nařízení (ES) č. 1236/2005⁷ o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (nařízení „proti mučení“), a v souladu s přístupem Komise ohledně posílení synergického účinku různých nástrojů pro kontrolu vývozu bezpečnostních zařízení.

3.5 Transparentnost a dialog s odvětvím a akademickou obcí

DUCG spolu s odvětvovými sdruženími, podniky z odvětví zboží dvojího užití a organizacemi občanské společnosti uspořádala dne 7. prosince 2015 v Bruselu „Forum DUCG–odvětví“ s cílem projednat možnosti přezkumu a výsledky veřejné konzultace on-line v souvislosti s přezkumem politiky kontroly vývozu (http://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/index_en.htm).

DUCG rovněž připravila dokumentaci k podpoře provádění předpisů vývozci. Zejména „Souhrnná poznámka ke změně“ pro informační účely shrnuje změny textu v kontrolním seznamu EU zavedené nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2420/2015 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153892.pdf).

3.6 Monitorování a prosazování kontroly vývozu

Komise podporuje účinné monitorování a prosazování kontrol vývozu v EU prostřednictvím různých podpůrných opatření. V roce 2015 Komise vydala aktualizovanou verzi „srovnávací tabulky“ uvádějící souvislost mezi celními kódy a klasifikací dvojího užití a pokračovala v začleňování opatření kontroly vývozu do on-line databáze celních sazeb (TARIC) EU (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154240.pdf).

⁶ Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 1. Nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině.

⁷ Úř. věst. L 200, 30.7.2005, s. 1. Nařízení Rady (ES) č. 1236/2005 ze dne 27. června 2005 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání.

3.7 Skupina odborníků

V roce 2015 skupina odborníků při Společném výzkumném středisku (JRC) Komise a odborníci poskytnutí členskými státy nadále podporovali orgány pro kontrolu vývozu v EU, které požadovaly doporučení v souvislosti s konkrétními případy udělování licencí. Celkově bylo ve vykazovaném období poskytnuto sedm doporučení šesti příslušným orgánům členských států.

3.8 Budování kapacit

DUCG podpořila přípravu pilotního simulačního cvičení kontroly vývozu (SimEX 2015) pro celníky a úředníky udělující licence, které společně pořádaly GR TAXUD a JRC a které se uskutečnilo ve dnech 17. až 19. března 2015. JRC ve spolupráci s americkým ministerstvem energetiky pokračovalo v pořádání série odborných seminářů pro orgány udělující licence. Osmý seminář se konal ve dnech 22. a 23. dubna 2015 v Ispře v Itálii a zúčastnilo se ho více než 100 úředníků udělujících licence a odborníků z orgánů pro kontrolu vývozu v EU.

Pokud jde o třetí země, v roce 2015 dále fungoval „informační program EU P2P“, týkající se zboží dvojího užití v partnerských zemích. Na základě tohoto programu byly v 34 zemích zpřístupněny odborné znalosti, které mají posílit kontroly vývozu po celém světě podle potřeb a priorit dotčených zemí.

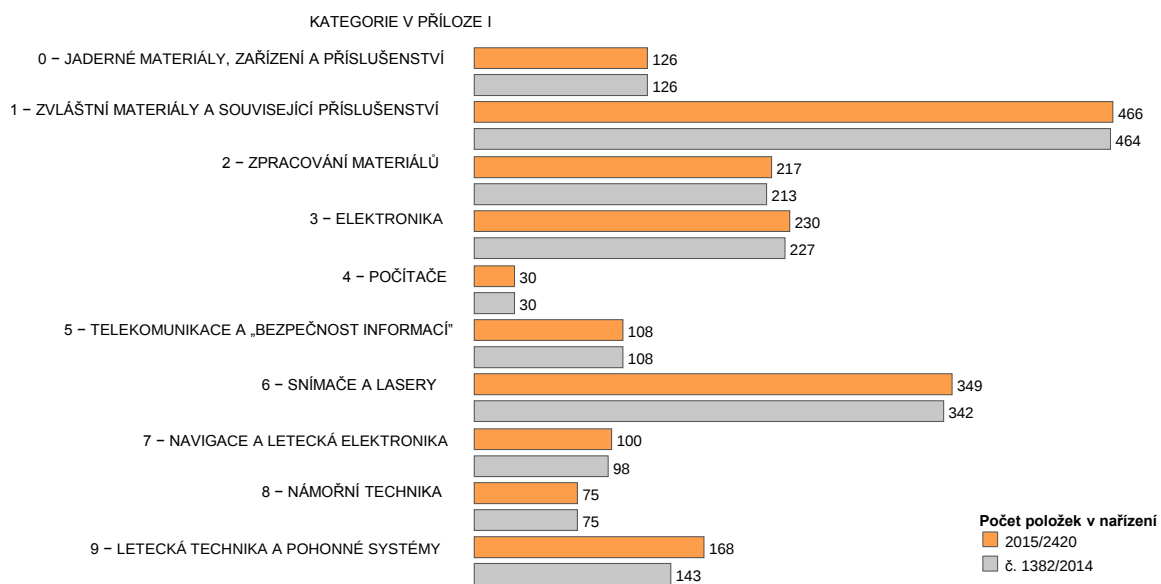
4. KONTROLY VÝVOZU EU – ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Je obtížné získat spolehlivé informace o vývozu zboží dvojího užití, neboť neexistuje odpovídajícím způsobem vymezené hospodářské odvětví. Komise a členské státy nicméně shromažďují údaje, které umožňují přibližné odhady vývozu zboží dvojího užití na jedné straně na základě celních komodit ze srovnávací tabulky zahrnující zboží dvojího užití a na straně druhé na základě konkrétních údajů o udělování licencí shromážděných příslušnými orgány. Odhadované údaje o vývozu v roce 2014 jsou uvedeny níže. Je třeba poznamenat, že níže uvedené odhady nepokrývají služby a převody nehmotných technologií v souvislosti s obchodem se zbožím dvojího užití.

4.1 Obchodování se zbožím dvojího užití v EU: zboží a místa určení

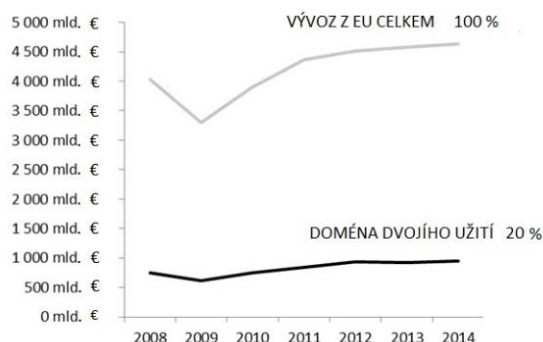
Nařízení se vztahuje v první řadě na vývoz přibližně 1 869 položek dvojího užití uvedených v příloze I (kontrolní seznam EU) a zařazených do 10 kategorií (obrázek 1). Tyto položky dvojího užití se týkají přibližně 1 000 celních komodit⁸, včetně chemických látek, kovů a nekovových minerálních výrobků, počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, elektrických zařízení, strojů, vozidel a dopravních prostředků atd., které jsou zpravidla technologickou špičkou tohoto velkého, smíšeného komoditního okruhu.

⁸ Pojem *doména vývozu zboží dvojího užití* označuje tento velký smíšený okruh komodit, mezi něž patří zboží dvojího užití. Obchod se zbožím dvojího užití probíhá v rámci tohoto okruhu komodit, ale není s ním totožný, jelikož zdaleka ne všechny komodity v *doméně vývozu zboží dvojího užití* jsou při vývozu kontrolovány. Z výsledků měření Společného výzkumného střediska Komise podle údajů z databáze Eurostatu COMEXT vyplývá stabilní odhad, že „*doména vývozu zboží dvojího užití*“ představuje kolem 20 % celkového vývozu EU (včetně obchodu uvnitř EU).

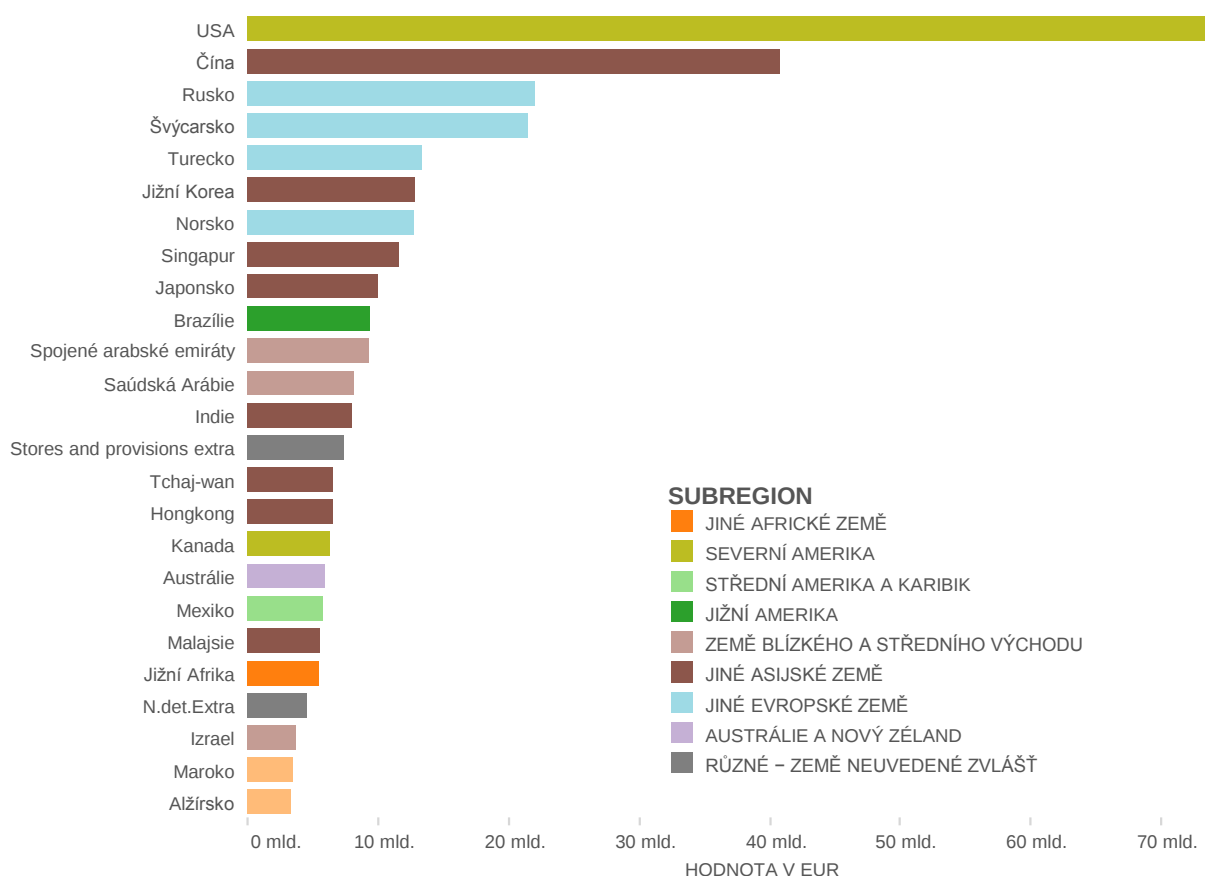
Obrázek 1: Počet položek dvojího užití uvedených podle kategorií v příloze I po přijetí nařízení (EU) č. 2420/2015 ve srovnání s nařízením (EU) č. 1382/2014.

Na základě srovnávací tabulky uvádějící do souvislosti celní kódy a klasifikace dvojího užití se odhaduje, že se kontroly vztahují na položky „domény vývozu“ představující přibližně 20 % celkového vývozu z EU (obrázek 2).

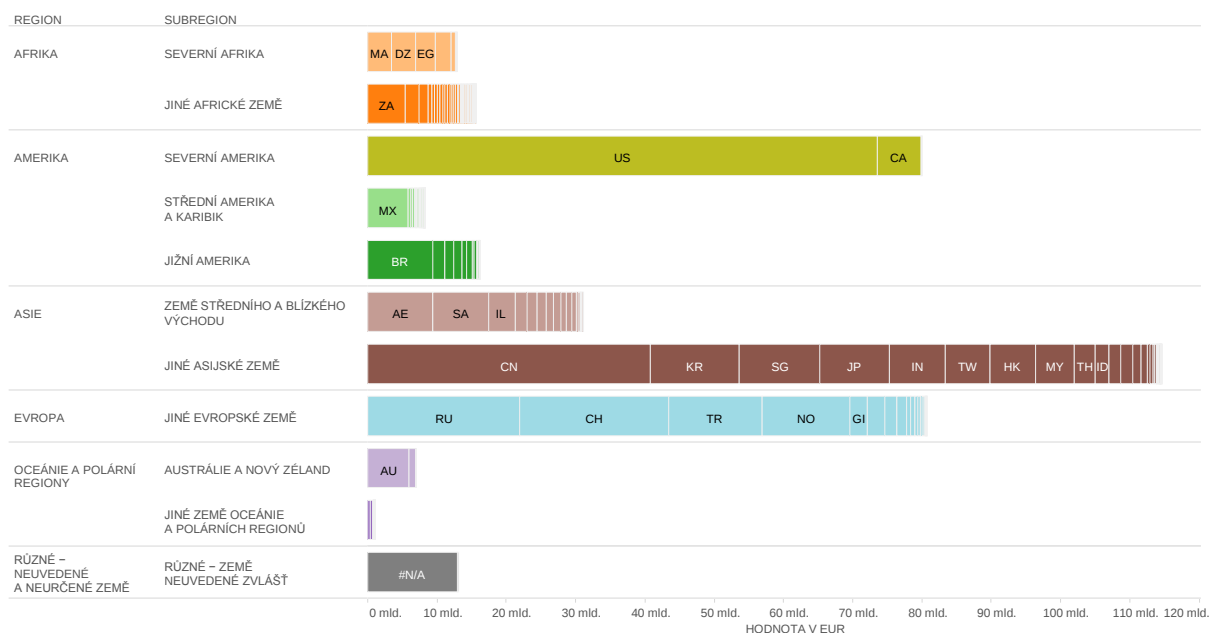
Obrázek 2: Odhadovaná hodnota „domény vývozu zboží dvojího užití“ a celkový vývoz.

Velká část domény vývozu zboží dvojího užití se týká vývozu do „zemí E001“, které využívají všeobecná vývozní povolení. Odráží to strukturu vývozního trhu EU v příslušných komoditách a usnadnění obchodu podle všeobecných vývozních povolení EU (obrázek 3)⁹.

⁹ „Stores and provisions extra“ je vymezeno jako dodávka zásob pro plavidla a letadla. „N.det.Extra“ zahrnuje země a území neuvedené v rámci obchodu se třetími zeměmi (tyto kódy se obvykle používají pro zboží dodávané do zařízení na volném moři).

Obrázek 3: Cílové země a subregiony pro doménu vývozu zboží dvojího užití EU v roce 2014.

Obrázek 4: Cílové země podle světových regionů a subregionů v roce 2014.

Prvních 50 míst určení mimo EU podle hodnoty v DOMÉNĚ VÝVOZU ZBOŽÍ DVOJÍHO UŽITÍ

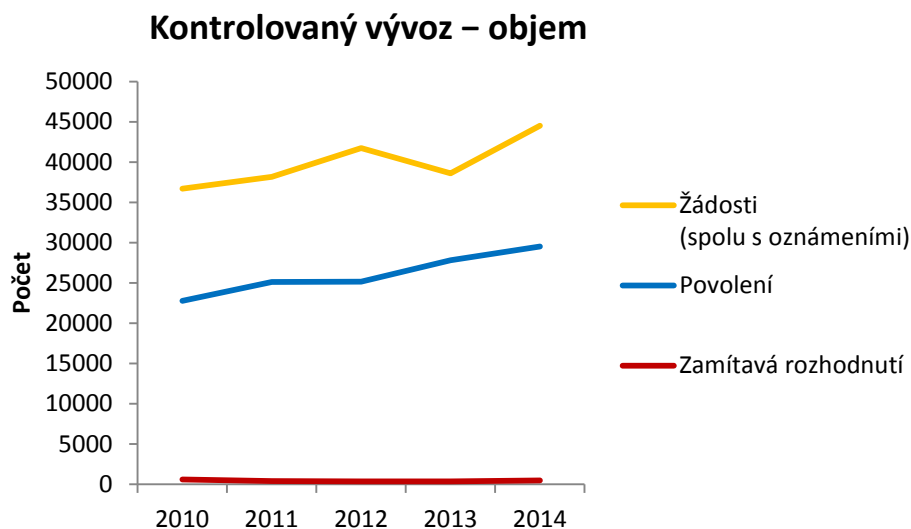
1. USA	11. Brazílie	21. Jižní Afrika	31. Ukrajina	41. Angola
2. Čína	12. Hongkong	22. N.det.Extra	32. Tunisko	42. Bělorusko
3. Švýcarsko	13. Saúdská Arábie	23. Alžírsko	33. Gibraltar	43. Írán
4. Rusko	14. Indie	24. Izrael	34. Nigérie	44. Irák
5. SAE	15. Kanada	25. Thajsko	35. Kazachstán	45. Omán
6. Turecko	16. Tchaj-wan	26. Katar	36. Kolumbie	46. Kuvajt
7. Jižní Korea	17. Malajsie	27. Maroko	37. Chile	47. Nový Zéland
8. Norsko	18. Stores, Provi. Extra	28. Indonésie	38. Argentina	48. Pákistán
9. Singapur	19. Austrálie	29. Filipíny	39. Srbsko	49. Ázerbájdžán
10. Japonsko	20. Mexiko	30. Egypt	40. Vietnam	50. Libanon

Obrázek 5: Prvních 50 míst určení mimo EU podle hodnoty v doméně vývozu zboží dvojího užití v roce 2014¹⁰.

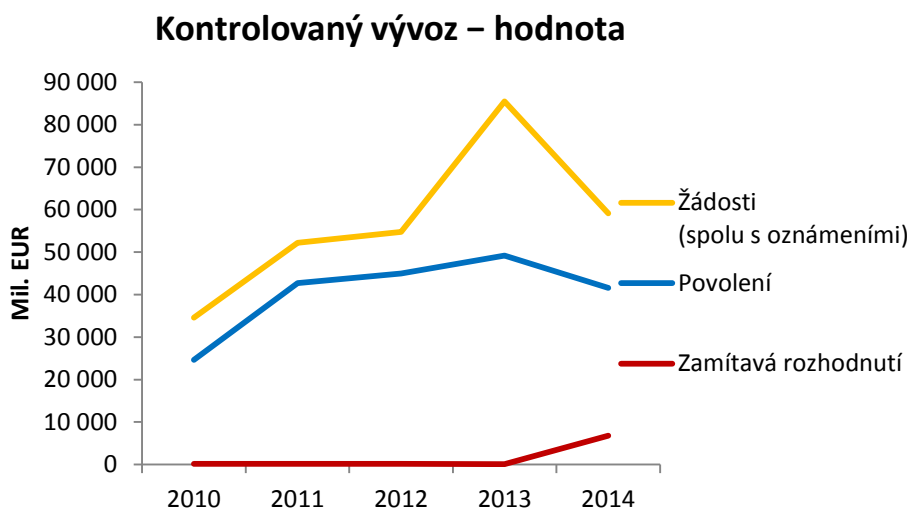
¹⁰ „Stores and provisions extra“ je vymezeno jako dodávka zásob pro plavidla a letadla. „N.det.Extra“ zahrnuje země a území neuváděné v rámci obchodu se třetími zeměmi. (Tyto kódy se obvykle používají pro zboží dodávané do zařízení na volném moři.)

4.2 Žádosti, licence, zamítavá rozhodnutí

DUCG si vyměňovala informace a shromažďovala údaje o udělování licencí, aby lépe porozuměla kontrolám vývozu a jejich hospodářskému účinku. Dále jsou uvedeny některé údaje shromážděné za vykazované období; je však třeba poznamenat, že ne všechny členské státy shromažďují všechny údaje. Níže uvedené informace tudíž představují přibližné odhady celkových množství a hodnoty v mezích daných údaji zpřístupněnými členskými státy.

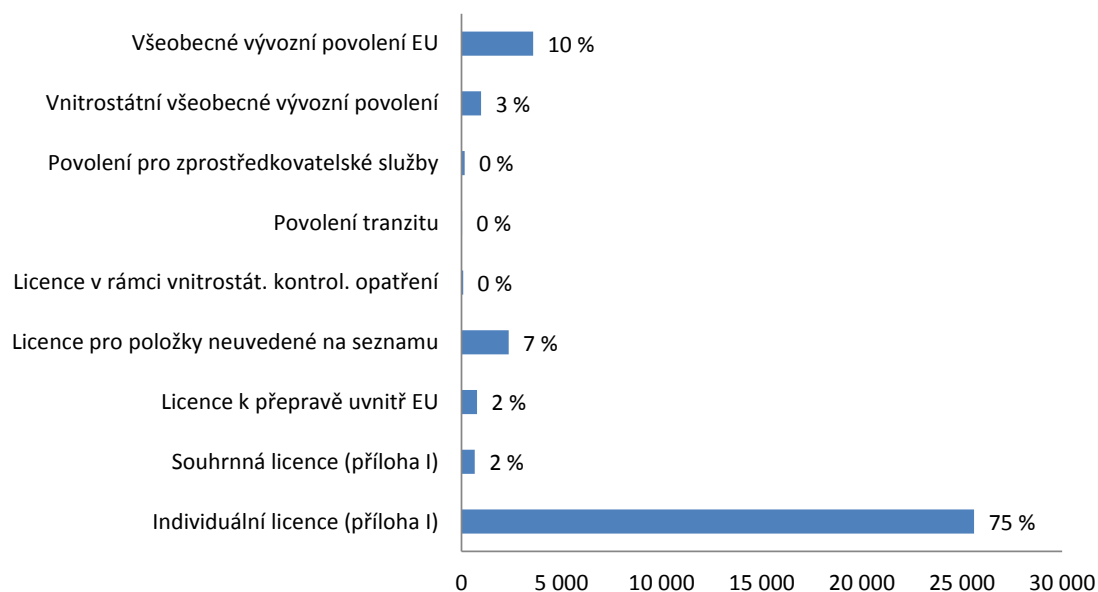
Obrázek 6: Objem (počet) povolení a zamítnutí v letech 2010–2014¹¹.

¹¹ Na obrázcích 6 a 7 údaje s názvem „žádosti“ zahrnují všechny žádosti o licence, včetně oznámení v rámci všeobecných vývozních povolení, a tak poskytují obraz „kontrolovaného vývozu“. V případech, kdy k dispozici nejsou žádné údaje o žádostech, jsou v grafech k odhadu údajů o žádostech využity údaje o povoleních. Údaje s názvem „povolení“ se vztahují na vývoz zboží dvojího užití povolený v rámci individuálních a souhrnných licencí. Je třeba upozornit, že počet žádostí neodpovídá nutně součtu povolení a zamítavých rozhodnutí, jelikož jistý počet žádostí mohl být zrušen a některé žádosti nemusely být vyřízeny v průběhu téhož roku. Údaje s názvem „zamítavá rozhodnutí“ se vztahují na objem a hodnotu zamítnutého vývozu.

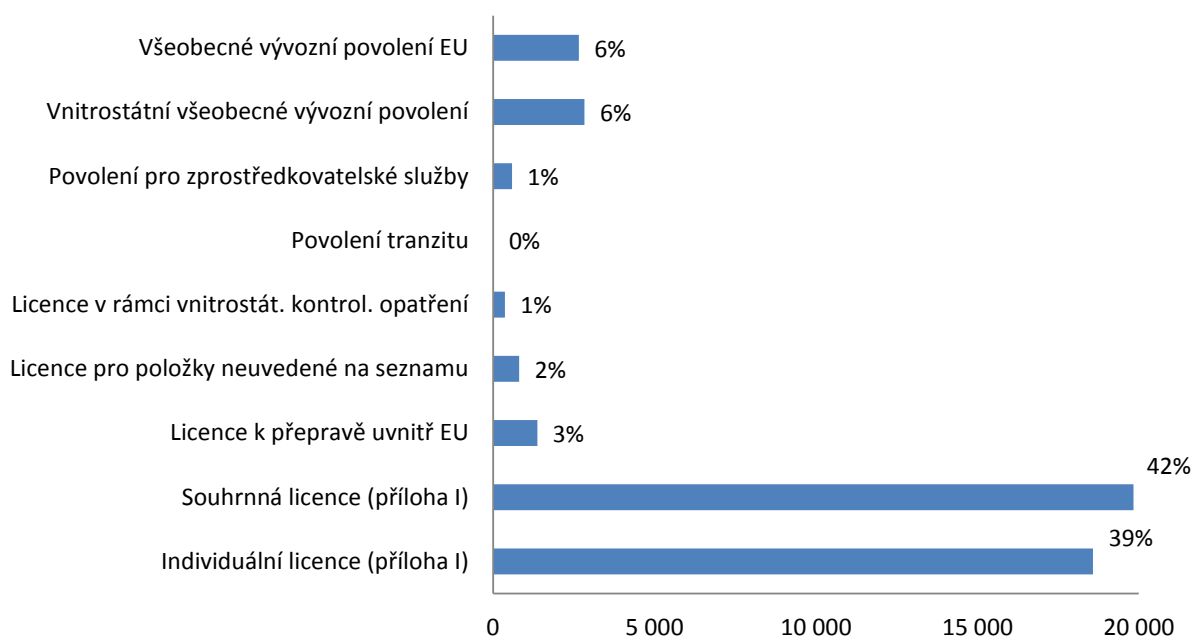
Obrázek 7: Objem povolení a zamítnutí v letech 2010–2014 (v mil. EUR).

Povolený objem vývozu podle typu licence v roce 2014

Obrázek 8: Objem (počet) povolení podle kategorií (údaje za rok 2014).

Povolená hodnota vývozu podle typu licence v roce 2014

Obrázek 9: Hodnota povolení podle typů v roce 2014 (v mil. EUR).

Celková hodnota¹² žádostí dosáhla 59 miliard EUR, a kontrolovaný vývoz zboží dvojího užití tudíž představoval více než 3,4 % celkového vývozu mimo EU. Povolený obchod se zbožím dvojího užití dosáhl 41,5 miliardy EUR a představoval 2,4 % celkového vývozu mimo EU, přičemž většina transakcí byla povolena v rámci individuálních licencí (v roce 2014 bylo

¹² Tento údaj zahrnuje hodnotu týkající se žádostí a oznámení v rámci všeobecných vývozních povolení.

vydáno přibližně 25 000 jednotlivých licencí). Jen malá část vývozu byla skutečně zamítnuta: v roce 2014 bylo vydáno přibližně 472 zamítavých rozhodnutí, která představují zhruba 11,5 % hodnoty kontrolovaného vývozu zboží dvojího užití v uvedeném roce a 0,4 % celkového vývozu mimo EU¹³.

¹³ Hodnota zamítavých rozhodnutí v roce 2014 (6,8 miliardy EUR) odráží výjimečné okolnosti, protože hodnota zamítavých rozhodnutí bývá obecně mnohem nižší, jak je znázorněno na obrázku 7.